

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOCENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena:
Na celý rok — — 4 koruny — hal.
Na pol roka — — 2 „ — „
Na štvrt' roka — — 1 „ — „
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.
Majitel' a vydavatel':
JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:
Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. száma
sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do noviny
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stípcovému
nouporeill riadku 30 hl. Rukopisy sa nazpak nedávajú.

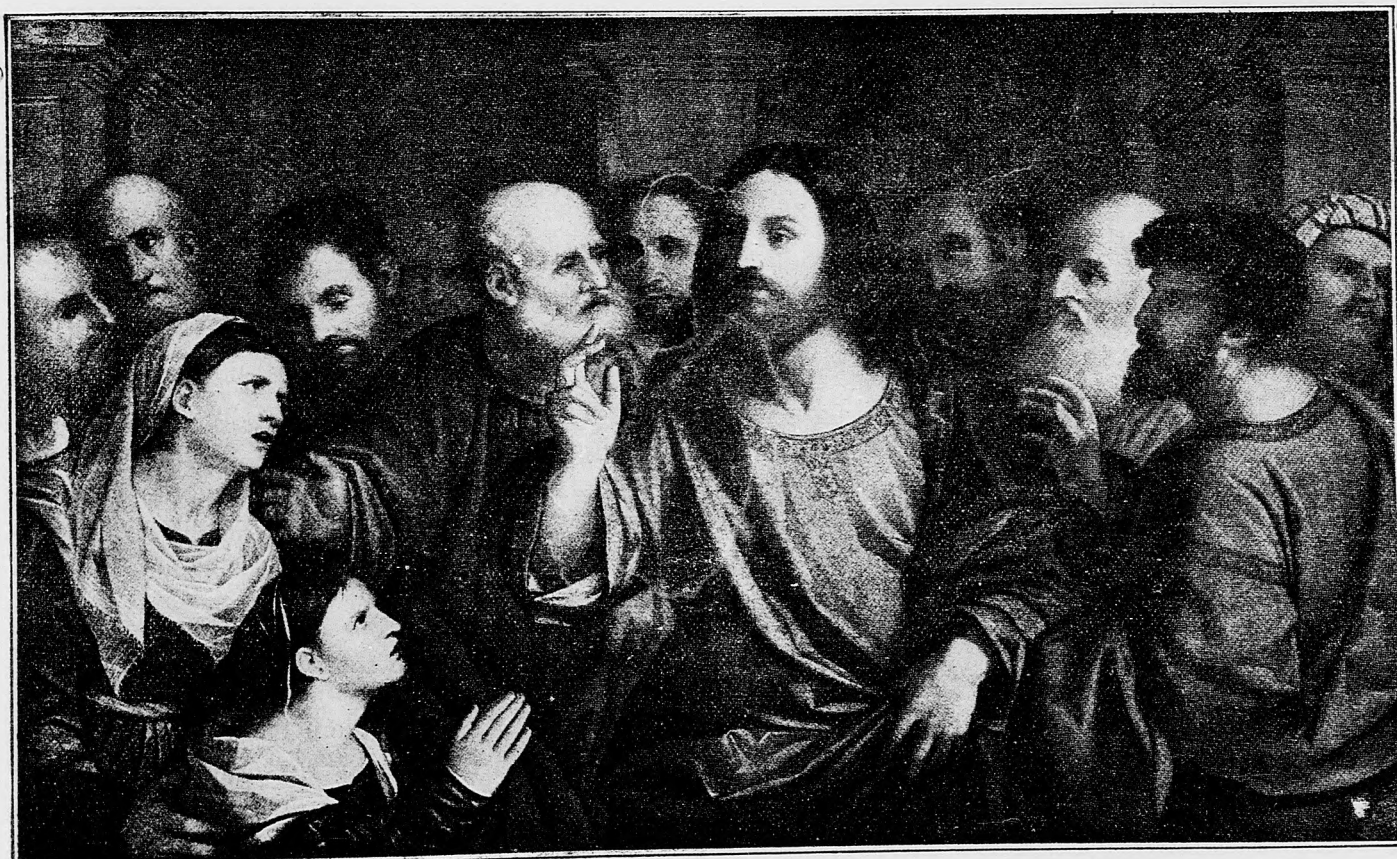
Predstavenie vlády.

Jeho veličenstvo kráľ prijal posledné uzavretie ministerskej porady a najvyšším rozhodnutím 7. júla vymenovaní sú na novo: minister-

védstva Ludvik *Jekelfalussy*, horvát-slavón-dalmátsky minister bez torby Géza *Josipovich*.

Spravou finančného ministerstva poverený je znovu ministerpredseda Alexander Wekerle.

Novo vymenovaní, patrične v predoslych

Pán Ježiš a prosiaca žena kananejská.

predseda dr. Alexander *Wekerle*, minister okolo osobnosti kráľa gróf Aladár *Zichy*, minister vnútra gróf Julius *Andrássy*, minister orby Ignác *Darányi*, minister kultu a verej vyučby gróf Albert *Apponyi*, minister obchodu Franc *Kossúth*, minister pravosudia Anton *Günther*, minister hon-

hodnosťach potvrdení ministri dľa parlamentného zvyku predstavili sa krajinskému zákonodarstvu v zasadnutí v sobotu 10. júla vydržianom.

Osudy krajiny spravuje teda do jasene toto ministerium z koalície na novo vymenované. Li-

beráli zklamali sa v jejích nádejách, nepošfastilo sa im aspon prítomne zničiť koalíciu. Že ale v jaseni, keď teraz vymenovaní ministri vzdajú sa hodnosti, a konečne rozriešená má byť teraz odročená kríza, použijú túto príležitosť aby sa dostali na vládu, toho dôkazom bolo vystupovanie liberalných elementov zo stránky neodvislých pri predstavení sa na novo vymenovanej vlády.

Pri tomto predstavení dr. Alexander Wekerle ako na novo vymenovaný ministerpredseda, krátkou rečou oznámil krajinskému snemu najvyššie rozhodnutie jeho veličenstva kráľa, dľa ktorého, na novo vymenovaná vláda ako priechodná spravovať má záležitosti krajiny do jasene, vtedy ale pred svolaním krajinského snemu ku zasadnutiam, odhodlaná je zaďakovať.

Parlamentarné stránky a v prvom rade stránky koalície oznámenie ministerpredsedu vzaly v námnosť zvláštnymi uzavretiami, aké v osobitných zasadnutiach ku tomuto cieľu vyniesly.

Uzavretie neodvislej strany ako rezolučný návrh predostrel krajinskému snemu krajinský vyslanec Samuel *Bakonyi*. Podívna vec je zaiste že neodvislá strana i v tejto veľavažnej záležitosti žída poverila, aby jej rezolučný návrh predniesol. Či tam nemajú dosť kresťanských rečníkov? Rezolučný návrh neodvislej strany ostatne len ta smeruje aby v jaseni, keď terajšia vláda zaďakuje, utvorená bola nová vláda z terajšej väčšiny, teda zo samých neodvislých. Samuel *Bakonyi* aj v celej reči jeho o inom ani nehovoril ako o tom, nakoľko zaslúži neodvislá strana aby sa na vládu dostala.

V mene ľavej strany neodvislých predostrel rezolučný návrh Géza *Cseppan*. Z väčša zo samých židov a demokratov pozostávajúca ľavá strana neodvislých, nevzala v známnosť vymenovanie vlády, bo není utvorená z terajšej väčšiny a vyslovil jej nedôveru.

V mene ústavných ako druhej stránky koalície predniesol rezolučný návrh ako predseda tej strany Koloman *Széll*. Radosť svoju vyslovil nad tým, že správa krajiny nachodí za zas v najspolahlivejších rukách, s týmto dočasným rozriešením krízy ale neuspokojuje sa celkom. Keď na novo vymenovanej vlade v mene stránky ústavných vyslovil dôveru, poľažne rezolučného návrhu Samuela *Bakonyiho* sa osvedčil, že

ten len v tom smysle prijma, jestli pod väčšinou nerozumie sa uplatnenie snáh a tendencii jednotlivé stránky.

Otto *Hoffmann* predostrel snemu privátny návrh a spomenul pri tom, že na novo vymenovaná vláda nesodpovedá požiadavkam parlamentarizmu a že on pri tomto vymenovaní spatruje tendencie, proti väčšine neodvislých namierené.

Z poverenia kresťanskej ľudovej strany rezolučný návrh predniesol pápežský praelát a krajinský vyslanec.

Ján Molnár.

Ponevác už, — povedal — nle len dva, lež až tri rezolučné návrhy ležia pred snemom, ja miesto ľudovej strany z jejžto poverenia prítomne hovorím vyslovujem sa v jej méne, že ani Géza *Cseppan* ani Otto *Hoffmann*ov rezolučný návrh neprijmam

Čo ale týka sa rezolučného návrhu, krajinského vyslanca Samuela *Bakonyiho*, prv než bych sa s ním hĺbej zaoberal, nech mi je dovolené poľažne jeho osnovy urobiť moju poznámku. Na konci poslednej vety tejto osnovy stojí slovo «v jaseni». Ja toto označenie času držím za celkom zbytočné a to z tej príčiny, bo ako vôbec známo, jeho veličenstvo kráľ požiadaval pánov ministrov, aby ministerské torby prevzali len do jasene; tomu zodpovedne páni ministri oznámili práve teraz skrze pána ministerpredsedu, že ministerské torby prijímajú len do jasene. Ja z tej príčiny toto označenie času považujem za celkom zbytočné, jestli ho ale pôvodca návrhu tam chce mať k jeho uspokojeniu, nerobím proti tomu namietky.

Čo sa už ale podstatnej čiasťky rezolučného návrhu týka (Čujme! Čujme!) v mene ľudovej strany prítomne vyslovujem sa s uctou, že tento rezolučný návrh v celej rozsiahlosti jeho prijímame. (Hlučné schvalovanie z pravej a ľavej strany). Prijímame aj tak prvú ako druhú jeho čiasťku; prijímame prvú jeho čiasťku, ktorá zneje nasledovne (číta): «Snemovňa bere v známnosť oznámenie utvorenia vlády . . .» a prijímame aj druhú čiasťku návrhu, ktorá zneje takto (číta): «. . . s tou žiadosťou, aby kríza konštitucionálne s uplatnením zásady o väčšine rozriešená bola v jaseni.»

Prijímame to ctená snemovňa preto, bo lu-

dová strana už začiatkom krízy, 26. apríla, nelen ako jednoduchú žiadosť jej to vyslovila, aby kríza rozriešená bola konštitucionálne (Tak je! v prostriedku.) lež aj prispenie jej ku riešeniu krízy viazala ku tej podmienke, jestli riešenie toto bude konštitucionálne.

Toto uzavretie ľudovej strany zneje nasledovne (číta): Ľudová strana snemová podporuje len také riešenie krízy, ktoré konštitucionálnym požiadavkám prísme sodpovedá a udržanie konštitucionalizmu bezpodmienočne zabezpečuje.»

Ponevác teda konštitucionálne požiadavky eo ipso obsahujú v sebe aj uplatnenie zásady o väčšine, ľudová strana rozumie sa prijma aj tú čiastku resolučného návrhu, aby riešenie krízy prevedené bolo s uplatnením zásady o väčšine. (Schvalovanie.) Že už potom ako a akým spôsobim utvorí sa tá väčšina, na ktorú opierať sa má nová vláda, to rozumie sa, neni proti podstate zásady o väčšine. (Tak je! Tak je! Schvalovanie v prostriedku. Hluk z lavej strany.)

Len toto som chcel k tomu návrhu podotknúť, osvedčujem sa aj znovu, že len s týmto odôvodnením, ktoré som predniesol, prijmame ten rezolučný návrh. (Čulé schvalovanie a hlučné éljen v prostriedku.)

Kreštánská ľudová strana odôvodnila týmto nielen prijatie resolučného návrhu neodvislej strany, lež označila spolu aj pokračovanie jej pri konečnom rozriešení krízy v jaseni.

Sriadenie vystahovania.

Karol Hencz krajinský vyslanec kreštánskej ľudovej strany, v interpellácii na ministra vnútorných záležitostí odhalil svojim časom v krajinskom sneme tie hrozme úžerníctva a neslýchané zdieračstva aké prevádzali nesvedomití agenti, ba i samé lodné spoločnosti s ubohými vystahovalcami. Interpellácia táto vzbudila všestrannú pozornosť. Minister vnútorných záležitostí v jeho odpovedi na interpelláciu zaslúbil, že cieľom zahatenia spomenutých hrozných neriadov a vôbec ku zamedzeniu samého vystahovania porobí sodpovedné poriadky. Predostrel aj krajinskému snemu návrh nového zákona o vystahovaní, ktorý keď snem prijal a jeho veličenstvo sankcionoval, do života uvádza obežníkom na politické vrchnosti

ktorého najvážnejšie nariadenia podávame v nasledujúcom výfahu.

Cieľom do života uvedenia II. zák. cl. z r. 1909. uverejnený obežník nariaďuje, že vystahovanie do Brazílie a Kanady prisne zakázané je, bo v týchto krajných, vystahovalcom na roztratených osadách zamestnaným, nemožno poskytnúť ochrany a preto tam s nimi zachodia ako s otrokmi.

Obežník tento obsabuje ďalej ministerské nariadenia ktorými je ustálené kto sa má považovať za vystahovalca a podáva úpravu, v čom záleži dla tohoto zákona.

Zamedzenie vystahovania.

Nový zákon vystahovanie zamedzuje v troch smeroch. V prvom smere vo vystahovaní hatení sú takí, ktorých osobné ich pomery alebo také prekážky, ktore si prípadne aj sami zapríčinili a sami môžu aj odstrániť, hatia vo vystahovaní. V druhom smere vystahovanie hatené je tým, že ktorí svojej vojopovinnosti zadosť neučinili môžu sa vystahovať len s dovolením ministra vnútra, ktoré tento v porozumení s ministrom honvédstva udeluje a po složení kaucie ministerstvom vnútra ustálenej.

Tak na príklad, mladíci môžu sa vystahovať, len keď k tomu potrebné rodičovské alebo tuteurské privolenie patričná vrchnosť, totižto sirotská stolica schválila, keď ináče umiestnenie maloletého na patričnom mieste je zabezpečené. Dokázanie tohoto umiestnenia nebude sa pýtať vtedy, keď maloletý vystahovať sa má ku svojim von z krajiny žijúcim rodičom. Pri vystahovaní sa maloletých žien a niže 16 ročných chlapcov treba dokázať, že budú cestovať v sprievode a pod dozorom spoľahlivých plnoletých osôb.

Vyš 17 roční mužskí do vyplnenia vojopovinnosti, prv než sa dostavia k assentirke alebo vyslužia roky ako odobrati vojáci môžu sa vystahovať, keď dostanu k tomu dovolenie od ministra vnútra v porozumení s ministrom honvédstva na písme vystavené a keď v daktorej poštovej sporiteľni složili v hotovosti kauciu, ktorej výšku minister vnútra od 100 do 1000 korún ustáli.

Ministerské nariadenie nakladá ďalej do podrobna v tom smere, že sa nemôžu vystahovať takí ľudia, proti ktorým je zavedené trestné vy-

šetrovanie alebo ktorí sú odsúdení na ztratu slobody, alebo na peňaznú pokutu, kým súdobnému výroku zadost' neučinili;

nemôžu sa vysťahovať tí rodičia, ktorí sa o zodpovednú opateru svojích nižie 16 ročných detí nepostarali, ako aj takí, ktorí svojim doma zanechaným, ku práci nesúcim a preto na nich odkázaným domácim zodpovednej výživy nezabezpečili;

nemôžu sa vysťahovať takí, ktorí nemajú dostatočných peňazí na cestu až na to miesto kde sa chcjú vysťahovať alebo ktorí nezodpovedajú tým podmienkam, ktoré sa v patričnom štáte od vysťahovalcov vyžadujú;

nemôžu sa vysťahovať takí, ktorým daaký cudzý štát, daaká spoločnosť alebo ľudia privátni, cieľom osadníctva útraty premávky celkom alebo zčastky slubujú vyplatíť;

nemôžu sa vysťahovať takí, ktorých z cudzozemska na štatné útraty domov poslali a ktorí trovy takej premávky ešte nenavrátili;

konečne nemôžu sa vysťahovať tí, ktorých viažu smluvy ku gazdom ako o tom nariaďuje 5. §. 45. zák. čl. r. 1907.

V ministerskom nariadení poľahne prevedenia zákona o sriadení vysťahovania veľkej pozornosti zasluhujú.

Cestovné passy.

Každý jednotlivý vysťahovalec musí mať pass do toho štátu, do ktorého sa chce vysťahovať.

Minister vnútra má právo obmedziť vysťahovanie na také označené čiary cestovania, ktoré najlepšie zodpovedajú štatnému dozoru a záujmom vysťahovalcov. Tieto čiary cestovania ustáli minister vnútra v osobytnom nariadení.

Na hraniciach krajiny, prezre vysťahovalcov na železničných staniaciach pohraničná polícia alebo kde takej nieť, žandarmeria. Pri prekutani vysťahovalcov na hranici krajiny zvláštny pozor majú dať patričné organy, aby cestovatelia, čo nepatria medzi vysťahovalcov, sekatúram vystavení neboli.

V trefom odseku ministerského nariadenia predchádzajú.

Smluvy.

Majiteľ podniku premávky vysťahovalcov prevážať smie len na základe smluvy na písme.

Takí majiteľ podniku premávky, ktorý preváža vysťahovalcov čo nemajú cestovných passov, povinný je zdarma ich zpiatky doviezť. Majiteľ podniku premávky a vysťahovalec musia medzi sebou uzavreť smluvu na písme. Platnosť má táto smluva pre obe stránky, keď ju vysťahovalec podpíše. V smluve ustálenú summu za premávku vysťahovalec povinný je vyplatíť najneskorej 24 hodin prvej než na loď vstúpi.

K ochrane záujmov vysťahovalcov sluzia nasledujúce.

Zvláštné nariadenia.

O zodpovedné ubytovanie a zaopatrenie vysťahovalcov cez celý čas premávky starať sa musí majiteľ podniku. Cena ubytovania a zaopatrenie zarátané sú vždy v lodnej karte. Jestli majiteľ podniku vezne na seba aj premávku po suchej zemi, povinný je starať sa o zodpovedné ubytovanie a zaopatrenie vysťahovalcov, kým táto cesta trvá, až len vysťahovalec nepostará sa sám o seba.

Jestli vysťahovalec po čas premávky ochorie, majiteľ podniku premávky povinný je opatříť ho zdarma lekárom a liekami, v páde smrti ale postarať sa bezplatne o jeho pohrab.

Keby vysťahovalec pred vstúpením na loď z akejkoľvek príčiny od smluvy odstúpil, majiteľ podniku povinný je vyplatené peňaze za premávku, navrátiť mu hned bez všetkej prekážky.

Ďalšie čiastky nariadenia vzťahujú sa na podniky premávky a na patričné vrchnosti. Zákon o sriadení vysťahovania vstupuje do života už 1. septembra 1909.

Katolíčka Jednota v Sedmohradsku.

Duchovenstvo sedmohradského biskupstva shromaždilo sa vo veľkom počte v sedmohradskom meste Csiksomlyó ku svätým exercíciám. Túto príležitosť použil osvietený pán biskup sedmohradský, skutočný a nútorný tajný radca, jeho excellencia gróf Gustav *Majláth* a povolal členov Stredišta Jednoty, aby pred shromaždeným duchovenstvom vysvetlili dovčul dosiahle úspechy katolíckej ľudovej Jednoty a podali úpravu ku ďalšiemu jej rozširovaniu v Sedmohradsku. Na

pozvanie osvieteného pána biskupa prišli zo Stredišťa do mesta Csiksomlyó: podpredseda Jednoty Mikuláš *Zboray*, hlavný správca dr. Alexander *Ernszt*, hlavný tajomník Štefan *Haller*, člen spravujúcej rady: Štefan *Friedreich*, členovia správy *Krizsó Pehkán* a Alois Károly, v ktorých prítomnosti 9. júla o 10. h. pred poludním vydržiavaná bola porada katolíckej Jednoty.

Na porade súčasťnilo sa duchovenstvo sedmohradského biskupstva v tak veľkom počte, že mena všetkých tam prítomných, pre nedostatok miesta nemôžeme uverejniť.

Mikuláš *Zboray* zahájil poradu, po čom hlavný tajomník Štefan *Haller* podal zprávu o tom, v ak veľkých rozmeroch rozširuje sa Jednota po všetkých stranách Uhorska. Konečne keď predniesol program Jednoty vyzval prítomných ku výdatnejšej účinnosti v prospech Jednoty v Sedmohradsku.

Dr. Alexander *Ernszt* hlavný správca Jednoty podal podrobnú zprávu o šírení sa Jednoty na území biskupstva sedmohradského. Dosiahle tu úspechy neni sú docela uspokojujúce, príčiny tohoto sú vôbec známe. Predostrel návrh, aby v prvú nedeľu mesiaca septembra pevnou a všestrannou agitáciou rozmnožili počet katolíckych organizácií.

Mikuláš *Zboray* v dlhšej reči spomenul verejné pomery a vyzdvihol ak prázdny vyhovorkami odľahujú sa mnohí od práce. V práci ale za katolícku Jednotu súčasťniť sa je povinnosťou každého, kto chce šíriť kultúru a miluje ľud.

Na všestrannú žiadosť rečnil ďalej Štefan *Friedreich* (Görcsönyi). Spomenul ťažkosti, medzi akými šíri sa Jednota po mnohých stranách. Že katolícka Jednota nenapreduje všade tak ako by bolo treba, toho príčinou je, že sa mnohí odľahujú od verejnej práce akú im terajšia doba nakladá.

Rečnili ešte archidiakoni Georg *Babó*, Franc *Hosszú* a konečne lekárnik Ján *Orbán*. Porada jednohlasne prijala návrh, aby v prvú nedeľu septembra vydržiavaná bolo agitacionalná nedeľa a stredišťe slúbilo, že v jaseňi jedného, dvoch organizátorov vyšle do Sedmohradska. Do agitacionalného výboru stolice Csik vyvolení sú konečne nasledujúci:

Dominik Incze (Szentgyörgy), Alexander Lörcincz (Szentimre), Anton Nagy (Szentmárton),

Zoltan Zsögöd (Somlyó), Ján Res (Somlyó), Ján Orbán (Szereda), Michal Korody (Csikszentmiklós), Michal Kovács (Szépvíz), Imrich Fekete (Rákos).

S tým zaklúčená bola porada.

Freimaureri v práci.

Opätne sme spomenuli a nepodvratne dokázali ak nebezpečná je ľudskému pokoleniu tá sekta ktorá má meno freimaureri, alebo slobodní murári. Už jejích pomenovanie je čudné, ba ani nie celkom k porozumeniu. Pracujú potajomne v jejích schôdzkach a v miestnosťach, do ktorých žiadon človek nemá prístupu, jestli nepatri ku jejích družstvu. Schôdzky a zasadnutia jejích menujú «pracou»; miestnosťi ale v ktorých jejích nebezpečnú «prácu» vykonávajú maju meno «lóža». V týchto «lóžach» pracujú freimaureri po celom svete na zrušení panujúceho poriadku. Dokázali to dostatočne tou neodškrípiteľnou skutočnosťou, že kdekolvek vo svete vypukla revolúcia, každú začali freimaureri. Kdekolvek zhodili, odohnali, zavraždili, zákonného panovníka, všade v prvých radoch «pracovali» na tom freimaureri.

Z vlastným cieľom freimaurerov ale je vykorenenie kresťanstva a zničenie katolíckej cirkvi. Freimaureri dľa jejích zásad, aké vo verejnosti vyznávajú vykonávať majú len skutky milosrdenstva a s politikou nesmejú sa zaoberať. Tie skutky milosrdenstva sú ale len prázdne heslo, deravá plachta, cez ktorú každý vidí, že hlavným prostriedkom jejích jestvovania a dejstvena je politika.

Nebol to zaiste žiadou skutok milosrdenstva, že na príklad vo Francúzsku freimaureri radom dali sa vyvoliť za vyslancov do parlamentu. To sa tiež na žiadou pád nemôže považovať za skutok milosrdenstva že Francúzska vláda z freimaurerskej väčšiny toho parlamentu složená, pozostáva zo samých freimaurerov. Všetci ministri sú freimaureri. Predseda republiky je tiež freimaurer. Štátni vyšší a nižší úradníci, učíteli, vojanskí dôstojníci, jestli chcjú v hodnosti postúpiť musia byť freimaureri. Freimaureri zaoberajú sa teda s politikou vo Francúzsku a toto je jejích hlavnou prácou aj u nás v Uhorsku.

Pohľadne prítomne len na to ako tá freimaurerská čeliadka «pracuje» vo Francúzsku. S freimaurermi Uhorska zaoberať sa budeme do podrobna za druhej príležitosti. Keď sa freimaureri vo Francúzsku dostali na vládu prvá «práca» akú vykonali v tom záležala, že predložili parlamentu návrh zákona na rozlúčenie cirkvi od štátu. Tento návrh rozumie sa prijala freimaurerská väčšina parlamentu a na slávu Francúzskej slobody uvedený bol do života r. 1905. Na základe tohoto zákona katolícka cirkev vo Francúzsku orabovaná bola o všetko čo mala. Pobrali jej kostoly, kaplny, biskupské paláce, farské stavania, kláštory, nemocnice, útulne pre starých, chudobných a deti, školy vyššie a nižšie, jedným slovom čokoľvek mala katolícka cirkev vo Francúzsku o všetko ju ozbijali freimaureri aknáhle sa dostali na vládu. Francúzskemu štátu z tohoto zbojstva ostalo veľmi málo, tým viacej ale ušlo sa jednotlivcom, freimaurerským fiškálom a notárom, ktorí ten chýrečný zákon prevádzali.

Človek by sa nazdával, že sú freimaureri celkom spokojní s nariadením zákona o rozluke cirkvi od štátu. Tomu ale není tak. Nedávno vydržovali kongress v meste *Puy* a v tomto vyniesli uzavretia, ktoré v celej nahote predstavujú ohavnosť freimaurerského smýšľania.

V jednom uzavretí to žiadajú francúzski freimaureri, aby katolícke kostoly, bár ich aj dľa zákona rozluky katolíci majú v árende, považované boly za verejný majetok a potrebovalí mohli ku divadelným predslavoniam, verejným zábavkám, bálom, ku poučným prednáškam aby ľud tým viac príležitosti mal k estetickému vzdelaniu.

V druhom uzavretí na tom sa uzniesli francúzski freimaureri, že po celom Francúzsku na tom budú pracovať, aby vo veľký piatok v každom meste a v každej dedine usporiadané boly hostiny zdarma zo samých mäsitých pokrmov. Na to rátajú freimaurerskí bezbožníci, že sa v každom meste a v každej dedine dost ľudí najde, ktorí sa vo veľký piatok radi mäsa nažerú, keď ho darmo dostanú. Je to tiež skutok freimaurerského milosrdenstva?

Jedna sekcia spomenutého kongressu ale vyniesla nasledujúce uzavretia :

1. Rodičia nemajú práva k tomu, aby svoje deti dali pokrstiť. Skrze krst rodičia nutia deti

ku prijatiu náboženstva, čo sa neznáša s pochopom slobody. — Ozaj pekne vyzerá tá francúzska sloboda !

2. Na tom treba pracovať, aby kňazi celkom vytvorení boli z nemocníc.

3. Štát musí nariadiť, aby všetky pohraby odbavované boly bez cirkevných obradov len na spôsob občiansky. Výnimka toho všeobecného nariadenia len v tom páde môže byť povolená, keby si umierajúci s dôrazom žiadali cirkevný pohrab.

Či ešte viac dôkazov treba ako pracujú francúzski freimaureri na zrušení katolíckej cirkvi? Prítomne citujú pred súdy arcibiskupov, biskupov a katolíckych kňazov naporád udajne, preto že sa prehrešujú proti zákonu rozluky roku 1905. Je to ale len to najukrutnejšie prenasledovanie katolíckej cirkvi. Tieto ohané ukrutnosti prevádzajú freimaureri vo Francúzsku v mene slobody a osvety!

Aby boli pevnejší, cez svätodušné sviatky spojili sa na vydržíavanom kongresse v Berlíne s freimaurerni nemeckými. Nemeckí freimaureri ačpráva sa neopovažia vystupovať verejne proti katolíkom, sú zároveň osvedčení nepriateli katolíckej cirkvi. Toho dôkazom je kulturný boj pod Bismarkom nekdý zlomyselne nasnovaný.

Freimaureri v Uhorsku dostávajú všetky úpravy od Francúzskych freimaurerov. Pracujú na oko síce len potajomne, lež tým nebezpečnej. Veď dnes už freimaureri sedia u nás celkom pohodlne v zákonodarstve, v súdobných sieňach a v štatných úradoch, ako učíteli na vysokých a stredných školách v peňazných ústavoch a v premnohých vynosných úradoch verejného života. Pospolitý ľud ani predstaví si nevie ak veľké nebezpečie hrozí mu zo stránky freimaurerov. Preto pozor katolíci!

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

Na podiv je skutočne že i pri terajších veľmi surných poľných prácach horliví katolíci najdu si času ku vydržíavaní ľudových shromaždení. Schromaždenia tie pravda vydržíavajú sa v nedelu alebo vo sviatok, kde práca na poli stojí. Keď ale hospodár s jeho ľuďmi cez celý týždeň každý deň od rána do tmavej noci na

poli pracuje, často do umorenia, tým väčšej pochvaly zaslúži, keď v deň Páná po službách Božích málo slobodného času čo mu zbýva, miesto odpočinku venuje tak šlachetnému dieľu ako je katolícka Jednota. V práci za katolícku Jednotu podiel brať má každý katolík, keď mu je jeho viera vzátná a drahá. Nepriateli katolíckeho náboženstva nech akokoľvek štvú a buria ľud proti katolíckej Jednote, predsa je toto ten jedinký prostriedok, ktorým uleviť možno ťažký osud ubiedeného ľudu. Toto nahliada veriaci ľud, keď neslyší falosných zvodcov, lež odhodlane a hromadne pristupuje ku zástave Katolíckej Jednoty.

Veľké shromaždenia vydržiavané boli minulého týždňa na nasledujúcich miestach.

Felsőtölgyes (stol. Trencsén). Obyvateľstvo obce pod vodcovstvom obľúbeného farára Ignáca Diera súčasnilo sa vo veľkom počte na shromaždení, v ktorom jednohlasne vyslovili že utvoria Jednotu. Oduševnenie týchto horlivých katolíkov označuje tá pochvalná skutočnosť, že ku Jednote prihlásilo sa hneď vyše 100 členov. Za miestneho správcu Jednoty povdační farníci vyvolili si obľúbeného duchovného Ignáca Diera.

Nemsó (stol. Trencsén). Ku veľkému ľudovému shromaždeniu prišli do posledného chlapa nielen obyvatelia obce Nemsó, lež početní aj z okolitých dedín: Vágsziklás, Bolesó, Eelsőernye atď. V shromaždení rečnili po slovensky krajinskí vyslancovia: Ladislav *Mednyánszky* a Kolomann *Bresztyenszky*. Utvorenie Jednoty vyslovené bolo s veľkým oduševnením jednohlasne. Do Jednoty dalo sa zapísať 258 členov. Za miestneho správcu horliví veriaci vyvolili obľúbeného farára Rudolfa *Miklósiho*.

Ďalšie shromaždenia vydržiavané boli v obciach: **Kula** (stol. Bács-Bodrog), **Mezőzombor** (stol. Zemplén), **Palánka** (stol. Bács-Bodrog), **Kisgyula** (stol. Baranya), **Budafok** (stol. Fehér), **Csanádapáca** (stol. Csanád).

POLITICKÉ CHYRY.

Porada kresťanskej ľudovej strany snemovej.

Kresťanská ľudová strana snemová v piatok 9. júla večer po siednej hodine vydržiavala poradu vo vlastnom kruhu. Porade predsedal minister okolo osobnosti kráľa gróf Aladár *Zichy*. Po zahájení porady oznámil predseda že z príležitosti vymenovania vlády stránka koalície neodvislých v snemovom zasadnutí 10. júla predostre snemu resolučný návrh, ktorý cieľom pripojenia sa k nemu poslala ľudovej strane.

Po dlhšom pretriasaní patričného návrhu uzavrela porada, že ľudová strana pri náležitom

odôvodnení svojho stanoviska tento návrh prijme. S prednesením uzavretia porady ľudovej strany v snemovni, poverený bol pápežský praelát, krajinský vyslanec Ján *Molnár*. Po vybavení tohoto predmetu Štefan *Rakovszky* vrele pozdravil krajinského vyslanca Alexandra *Giesswein* ku jeho vymenovaniu za pápežského praeláta. Na porade boli prítomní krom predsedajúceho grófa Aladára *Zichy*, krajinski vyslancovia: Štefan *Rakovszky*, Ján *Molnár*, Julius *Jánoky-Madocsányi*, Béla *Rakovszky*, Franc *Buzáth*, Karol *Hencz*, Alexander *Giesswein*, Franc *Darányi*, Franc *Csizmazia*, Pavel *Kovács*, Béla *Csitáry* a August *Ochaba*.

Skalické noviny o katolíckej Jednote.

Hovoria, že kto sa hnevá nemá pravdy. Skalické noviny sa hrozne nahnevaly nad zpravou «Katolíckej ľudovej Jednoty» z ktorej vysvitá, že má už 200 tisíc 659 členov, z ktorých 31 tisíc 116 sú Slováci. O pravdivosti týchto kriklavých čísiel musí vraj pochybovať každý rozumný človek. Takto píšu v jejích hneve tie známe skalické muchotrávky. Hnevajú sa, teda zas nemajú pravdy. Cigania nechanebne ďalej aj v tých tlačaninách, ktorými napádajú hneď katolíckych biskupov, hneď zas kresťanskú ľudovú stranu. Ten nehanebný plátok opováži sa ale ešte aj to písať: «**Dokázali sme, že Katolícka ľudová Jednota je všelijaká len katolícka nie!**» Nuž kedy a komu ste to dokázali? Teda zas cigánite? To ste nedokázali ani to dokázať nemôžete. Oproti tomu dokazujete v každom čísle, že «**Ľudové Noviny**» napádajú biskupov, tupia a hania katolíckych duchovných, buria ľud proti farárom, roztrusujú bludy socialdemokratické a znevažujú náboženstvo katolícke. Toto dokazujete jednoducho.

Snemovňa.

Snemovňa krajinských vyslancov vydržiavala zasadnutie 10. júla. Na dennom poriadku bola záležitosť urazenej immunity horvátskeho vyslanca Novoszela. Snem prijal návrh imunitného výboru väčšinou hlasov. Týmto uznal krajinský snem, že imunita horvátskeho vyslanca Novoszela bola urazená. Nasledovalo po tom predstavenie sa na novo vymenovanej vlády. Stránka neodvislých predostrela snemu z tejto príležitosti resolučný návrh, ktorý po dlhej debatte prijal snem v zasadnutí 12. júla. Na návrh predsedu uzavrel konečne snem, aby zasadnutia snemovne odročené boli do 28. septembra. — Snemovňa veľmožov vydržiavala zasadnutie zároveň 10. júla v ktorom vymenovanie vlády vzaté bolo v známosť bez debatty.

Rakúsko.

Od dlhšieho času panujúca kríza v Rakúsku sa pritomne tak zaostrila, že ju parlamentárnymi prostried-

kami nebolo možno riešiť, následkom čoho rakúska vláda uzavrela, že dá zasadnutia rakúskej ríšskej snemovne odročiť.

Cudzozemsko.

Kríza v Nemecku. Ríšský kancellár knieža Bülow, ktorý pri posledných voľbách do nemeckej ríšskej rady, zničiť chcel katolícku stranku «Centrum» lúči sa už so svojím úradom bo pri pojednávaní finančnej reformy v Nemecku, nepodporovalo ho toto Centrum. Kto druhému jamu kope sám do nej padá.

Otázka Kréty. Na základe novších návrhov tureckej vlády štyri protežujúce mocnosti ešte vždy vyjednávajú o riešení záležitosti ostrova Kréty Turecko predostrela nasledovné žiadosti: 1. Popri anglickej, Francúzskej, talianskej a ruskej válečnej lodi nech sa zdržuje v Sudanskom zálive aj jedna turecká válečná loď. 2. V poštovom obchode na ostrove Kréte nech neupotrebujú grécke poštové marky. Krétanské súdy nech nesúdia v mene gréckeho kráľa. 4. Kréfanci nech nesmú posielat vyslancov do gréckeho parlamentu. 5. Konečné sriadenie autonómie pre Krétu nech sa podrží na pozdejší čas.

BESEDNICA.

Vystrkovčania v Nitre a v Močenku.

Napísal: Ján Horváth, káplán vystrkovský.

(Pokračovanie.)

Na druhý deň Jubileuma odbavil som svätú omšu u Františkánov, a tam ma už čakali i moji mladíci. Ako sme po sv. omši z kostola vyšli tu mi skočí jeden mladík do náručia. «Môj milý strýčko, aj vy ste tu?» Bol to syn mojej sestry. Ledva som sa môhol vyslobodiť z jeho objímania. «A ty čo tu robíš, Vincko», pýtam sa ho. «Prišiel som i já na túto slávnosť.» «Dobre že si tu. Odpoľudňa aj tak pojdeš domov, povedz tvojej maminke, aj tetinke, že zajtra ráno prídeme my všetci, koľko nás tu vidíš, do Močenku. Nech pozabijajú všetky kurence a kopúňov čo majú, lebo doista hladní budeme.» Vincko ledva dočkal koniec slávnosti, a už bežal domov oznámiť novinu, že v pondelok ráno príde vystrkovský Spolok na návštevu do Močenku.

Pospiechali sme potom na mestský dom, kde sa mali shromáždiť všetky, na slávnosti sa súčasťujúce spolky. Pán biskup otvoril valné shromáždenie a vyzval všetkých, aby to 25 ročné jubileum započali v mene Božom, a preto najprv šli do chrámu Božieho na sv. omšu. Pohly sa rázom veľké zástupy. Veľkú pochvalu zaslužia nitriánski riaditelia, že tak veľké množstvo ľudí

vedeli v poriadku, a síce v príkladnom poriadku udržať! Po predku išli muzikanti, ktorí hrali do kroku, a kráčali sme ako vojáci. Potom nasledoval spolok učňovský, tovaryšský spolok novozámský, trenčanský, trnavský, vystrkovský, fraštský, ostrihomský, budapeštiansky, a konečne jubileum vydržiavajúci spolok nitriánsky. Za tým nasledoval spolok remeselnícky, a na konci veľké obecenstvo. Prenikavé to bolo vidieť. Takýto pochod Nitra málokedy videla. Sláva tomu spolku, ktorí 25 rokov vydržal, navzdor toľkým búrkam, prenasledovaniám a neprijemnostiam, ktorým každý spolok je vystavený. Nech táto pamiatka udržuje, milý bratia nitriánski, vo vašich srdciach ducha obetovavosti a horlivosti!!

Prišli sme do chrámu mníšiek. Tu vystúpil na kazateľnicu dekan bittčanský, krajinský vyslanec, ktorému, jakožto volakedajšiemu predsedovi dostalo sa to šťastie, že môhol oslavovať 25 ročné jubileum toho spolku, ktorý volakedy on viedol. Bolo to krásne okamženie. Rečnil dojímavé a horlive. O dvoch zástavách vyprával. Jednú drží v rukách Kristus, a druhú diabol. K prvej sa pripojili mladíci, ktorí za zásady katolíckeho náboženstva bojujú. A toto sú tí mladíci, ktorí sa držia zástavy spolku tovaryšského, ktorá už veje 25 rokov. Pod zástavou diablovou bojujú nepriatelia Kristovi: sociáldemokrati, a zhubiť chcjú cieľ katolíckych tovaryšov...

Toto bolo asi jadro reči. Ktorá hlboký dôjem učinila na nás. Započala sa potom sv. omša. Spev štvorhlasný rozliehal sa po kostole, jako chôr anjelov. O jak milo oslavuje sa všemohúci Boh v katolíckych chrámoch!...

Po slávnostnej sv. omši vrátil sa pochod do miestnosti domu mestského. Tam sa pokračovalo vo valnom shromáždení. Rečnil jeden krajinský vyslanec a dvaja farári dekani: skalkský a kisucký, ktorí boli ďakedy predsedovia tohože spolku. Že pekne rečnili, to nemusim ani poznamenat. Náš vystrkovský spolok stál naprostred dvorany, a moji šuhaji tak «éljenuvali», až tak hrmelo. Keď vypovedal rečník dajakú trefnú myšlienku, drgnul som mojích, a z celého hrdla a srdca sme kričali: «Éljen.» Každý sa pozeral na nás: či tí majú dobré hrdlá, myslel si. Nie darmo sme si ich vybrúsili v našom spevokole, ale máme hlasy silné, jako železo. Učeň je šibal a lotor keby aj bars kde bol. Pri jubilarnej slávnosti stáli učnia v dvorane na zadku. A doista preto, že nemohli dobre vidieť slávnostnú históriu, hľadali si zábavku. Bola tam postavená miera, kde sa merá výška rekrútov pri assentírke. Vstúpili teda na tú mieru a začali sa merať, pritom ale hneď aj klčkovať. No, ale ich rozdelil hajdúch, lebo každému niekoľko faciiek vypálil medzi uši, a nastal svätý pokoj. Na tieto slávnostné zaušky obrátilo sa zvedavo celé obecenstvo aby videlo, čo sa robí? Jedon mladík držiace zástavu pozeral tiež všetečne na zadok, a tak veľmi sa tam zahľadel, že sa mu zástava skivla a bác do čillára, hneď zletely dolu dve lampy a rozlily sa na črepy. Darma je; takéto slávnosti bez «maléra» nemôžu obstáť, na to človek musí byť prichystaný.

Medzi tým sa už blížila jedna hodina, a naše žaľudky až tak hrkaly od hladu, a preto radostne znelo ušiam našim to slovo: «poďme na banket!» Ponáhľali sme sa do katolíckeho kruhu, tam mal byť banket. Ale pred obedom mali sme podstúpiť ešte jednu tortúru: prišiel fotograf s jeho našinou. Postávali sme si do radu, prievádzania vedľa nás, aby sme i tam stáli jedon vedľa druhého. Bolo tam ľudu! ako by to bola tá chudiatko mašina všetko sobrala?! Aj ohňohasiči sa tam postavili, aby boli sfotografovaní, ale už nemali miesta. Plecho, náš kominár ím radil, aby si stali do radu až k samej mašine, a pekne budú sfotografovaní. A poslúchli ho. Zo všetkých ohňohasičov ale sobrala mašina len dvoch, a aj tí majú na krivo ustá. Našemu Plechovi sa to veľmi ľúbilo, že ho tak poslúchli, a preto dal sa do smiechu, nezbadajúc, že fotografista dal už znak, aby pozor davalo obecenstvo. A preto otvorenými ustami ako vráta stojí na fotografii. Včul sa my smežeme na ňom, a doista ohňohasiči nitriánski ešte viacej.

Konečne nasledoval ten banket. Hovorí sa, že keď človek má ísť na banket, aby sa najprv doma dobre najedol. Tak som pár rázy pochodil i já. Avšak musím povedať, že nitriánsky banket dobre sa podaril, a mohol sa človek najesť až po uši. Len jedno je zle pri banketoch: býva tam mnoho toastov a zatým nasleduje štrnganie a mnoho «éljenov», tak že tá pečienka ktorá obyčajne najlepšie má padnúť človekovi, celkom vychládne, a potom nič nestojí. My sme štrajkuvali: štrngli sme si jedonráz s hosťami a zvlášte s údami spolkovými, a bolo po paráde. Tie mnohé toasty boly na príčine, že sme ledvá dostali čiernu kávu. A jaký by to bol býval banket, bez čiernej kávy?!

Pri bankete mal sa zas stať malý «malér», totižto jedon kelner mal mi za krky naliať omáčky, no ale pán podpreses ma na to zavčasu upozornil a vyhnul som tomu nešťastiu. Druhý malér sa stal s jedným tovaryšom. Ponúkali ho s uharkami, a on čiahol za nimi vidličkou, tu mu padla uharka na zem. Potom chudiak, nechcel viacej uhariet. A škoda! lebo nitriánske uharky sú veľmi chyrné, a na ďaleko známe: zvlášte na púti, za grajciar sa dajú vycucláť a za dva grajciare zesť.

Keď je už reč o uharkách, nech spomenem, čo sa stalo ráz s mojím kamarádom. V malom semenisti za nebohého pána rektora panovala tá chvalitebná obyčaj, (nevím, či ešte i včul panuje?) že každú nedeľu štyria klerici boli povolani ku stolu predstavených. Jednú nedeľu prišiel i na mňa rad, a na mojého kamaráda: Hajassyho. Haňbili sme sa, až hrúza! Hajassyho ponúkal sluha uharkami, a on vidiac, že sme si i my nabrali, napichol si na vidličku i on. Tu mu uharka zpadnúť mala z vidličky, ale on ju ecel s ľavou rukou chmatnúť, bol ale pri tom tak nešikovní, že mu uharka až na plafón vyletela a keď odtial dolu padla v ľufte ju podpichol s vidličkou. No, bolo to smiechu. Nepovažovali sme ho za tak šikovného. Mali sme ho potom s čím nabierať. Takéto huncutské sú tie nitriánske uharky.

Banket trval až do štvrtej hodiny. Usilovali sme sa potom do spolku kresťanských socialov, kde mala byť prednáška a predstavenie stojácich obrazov. A skutočne krásnu a poučnú prednášku držal dr. Kaszafy. Zvlášte tá prísnosť sa ľubila údom našim, ktorú hlásal oproti každému, ktorý stupuje do zväzku spolku kresťansko socialistického. Čo to osoží, povedal, keď nás hude neviem koľko tisícov, jestli údovia budú vlažní a ľahkomyselní. Predstavovali sa i obrazy stojáce asice zo svätej zeme Palestíny, ktoré vysvetľoval professor dr. Ferenczy, ktorí i sám precestoval sv. zem, a tak mohol vyprávať s takým zápalom, ktorý je vlastnosťou jeho.

Zo spolku kresťansko socialistického ponáhľali sme sa do katolíckeho kruhu, kde bolo divadelné predstavenie. Tu sme sa už trochu opozdili. Všetko bolo preplnené. Strašná horúčnosť panovala, všetci sme sa potili jako v dajakom teplom kupeli. Bolo to nebezpečné zvlášte pre tie dámy, ktoré sa vypúdrúvaly. Videl som jednú dámu, ktorej tiekol pot z tváry, ale rázom i červená farba, a tak vyzerala jako 50 ročná, tá červená farba úrobila ja predtým za 30 ročnú. Ej! však bych sa bol chutne zasmial. Takto pochodí nádhera, a takto býva trestaná. Druhá tam mala rozkrkošené vlasy, tej zas vyzýzaly spolu i falošné vlasy, to jest pod svojimi vlasami mala voláku koňskú srsť napchatú. Toto sú komédie v živote ženskom, a často skončujú sa s tragediou t. j. so smutnobrou.

Vidiac, že herci pekne hrajú, nechcel som sa naďalej zdrgáňať medzi ľuďmi, preto išiel som do susednej izby a pri pohárku piva som čakal koniec divadla. Nezadlho sa skončilo divadlo. Začal sa tanec. Prišli ku mne moji mladici s tým, že si ecejú trochu zaskočiť s nitriánskymi dievčencami. No dobre, len sa vytancujte.

Tanec! Tanec! nešťastlivý tanec! Ja by som každý tanec zkasiroval, keby to odomňa záviselo. Veľmi by ma tešilo, kebych mohol mojích mladikov od taneu odučiť. Ťažko to ide. Všetko chce tancovať. Bol som už niekoľko rázy pri tanečných zábavách, a za pravdu som uznal, čo istý svätý otec hovorí o tancoch: «Kto chce žartovať s diablom, nebude sa mocť radovať s Kristom.

Ale nechajme túto smutnú obyčaj. Možno, že ešte o tejto čúdnej záležitosti napíšem niekoľko slov. Včul pokračujeme ďalej. Moji šuhaji sa vytancovali, a o 11. hodine brali sme sa na odpočinok, ponevác ráno o 4. hodine sme už mali cestovať do Močenku. Prišli sme do semenišťa a položili sme sa na spánok. — — —

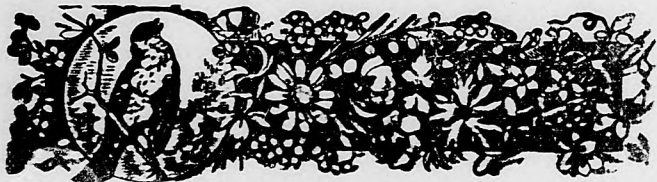
Prv nežli bych skončil túto slavnosť nitriánsku, musím sa ešte rozpamätať na jedného človeka, ktorý toho ozaj zaslúži. To je predseda nitriánskeho spolku tovaryšského. Meno jeho nevyzradím. Že tá slavnosť tak výborne vypadla: na tom jeho ruka neunavne pracovala. Všade panovala radosť a veselosť kde sa ukázal. A on neznáme, nespozorne pracoval: za odmenu Božiu! Včul ale prezradím ho ja vystrkovský kaplán. Len tolko poviem o ňom: «mnoho takýchto delníkov zo srdca prajem do vinice Pána!!»

(Pokračovanie nasleduje.)

K našemu vyobrazeniu.

Vyobrazenie terajšieho čísla predstavuje nám tú udalosť, keď jediná istá žena prosila Pána Ježiša aby uzdravil jej chorú dcéru. Tri rázy opakovala jej pokornú prosbu. Konečne povedal jej Pán: Oh ženo! ak pevná je tvoja viera; nech sa stane podľa vôle tvojej.» Chorá dcéra aj uzdravená boia v tom okamžení.

Hľa toľko môže pokorná, vrucná a vytrvalá modlitba. Aj my sa tak modlievajme!

CHYRNÍK.

Dar jeho veličenstva kráľa. Arcikňažná Izabella 10. júla odovzdala tým trom dievčatám, ktoré počas posviacky prešperského domu pre opustené deti podaly jeho veličenstvu bukrétu, kráľov dar, asice každej jednu zlatú náhrdelnú retiazku s monogramom jeho veličenstva a s uhorskou korunou.

Arciknieža dedič trónu v Rumunsku. Dedič trónu arciknieža Franc *Ferdinand* a jeho manželka Žofia kňažna *Hohenburg*, cez Uhorsko sestujúce, osobitným dvorným vlakom v sobotu 10. júla po 4. hodine popoludní prišli do Predealu. Na utešene ozdobenom nádraží čakal príchod dvorného vlaku dedič rumunského trónu Ferdinand so svojou manželkou, rumunský minister predseďa, diplomati, náčelníci vrchnosti a generáli. Dvaja korunní princí sa srdečne privítali a obecnstvo panovníckych hosťov srdečne oslavovalo. Potom vlak odjachaľ a po 5. hodine prišiel do Sinaje, kde panovníckych hosťov vítal rumunský Kráľ Karol so svojou manželkou kráľovnou Alžbetou, diplomatický sbor, ministri, rumunské vývodiacie osobnosti verejného života atď. Po mimoriadne srdečnom vítaní dedič trónu so svojou manželkou zaviezol sa do kráľovského kaštieľa, kde večer na počtu panoanických hosťov bola hostina. Na hostine kráľ Karol vyniesol zdravicu na svojich hosťov, načo aj dedič trónu Franc Ferdinand vyniesol zdravicu srdečne ďakujúce kráľovskému páru za okázalé privítanie. Dedič trónu pobavil sa cez tri dni v Rumunsku.

Sultánova deputácia u pápeža. Pápež Pius X. v nedeľu 4. júla prijal na vylsľuchu tureckú deputáciu, ktorá mu úradne dala na vedomie, že sultán Mohamed V. nastúpil trón svojich predkov. Deputáciu viedol hlavný ceremonálny majster baša Galib. Audiencia bola v trónnej sieni. Baša Galib povedal k pápežovi reč, v ktorej oznámil že sultán Mohamed V. poveril deputáciu, aby jeho svätosti sdelila sultánovo nastúpenie na trón. Toto poverenie je tým príjemnejšie, lebo prislúcha hlavnému pastierovi a hlave jednej čiastky ottomanského národa. Galib vyslovil to svoje želanie, aby pápeža Božská pro-

zreteľnosť obdarila dlhým životom. Potom odovzdal pápežovi vlastnoručný list sultánov. Pápež odvetil, že znak dobroprajnosti a priateľstva sultána si veľmi oceňuje a prosil bašu, aby svojmu panovníkovi tlumočil jeho vďaku. Pápež želá sultánovi blaženosť. Po vylsľuchu deputácia navštívila pápežského štátneho sekretára kardinála Merry del Vala, ktorý popoludní vrátil Galibovi návštevu.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August *Fischer Colbrie*, zo sidelného mesta svojho 7. júla odcestoval do Ipolyságu na návštevu svojich príbuzných. Z Ipolyságu pojde osvietený pán biskup do Viedne a vysväti tam za kňazov bohoslovcov košického biskupstva, ktorí vo Viedni odbavili štúdia. Z viedne pojde osvietený pán biskup na štyri týždne do Reichenhallu. — Dr. Engelberta Mázy benediktína, hlavného direktora školského, okresu košického, kardinál knieža primas Klaudius Vaszary vyznačil za rečníka, z príležitosti krajinského sviatku sv. Štefana kráľa, v korunovačnom chráme kráľa Matiaša v Budapešti. — P. Robert Kriszten, kňaz radu sv. Dominika 6. júla zomrel v Budapešti v 28. roku veku svojho. Z Košíc prítomní boli pri pohrabe: prior Martin Molnár a Páter Vavrinec. — Dr. Irén Károly profesor a kňaz praemonštratanský v minulých dňoch odbavoval 30 ročné jubileum svojho professorského učinkovania, z ktorej príležitosti dr. Melchior Takács praelát praemonštratanský jubilanta srdečne pozdravil a ďakoval mu za jeho blahonosné učinkovanie. — V košickom ústave ku mravnému napraveniu mládeže, za prítomnosti početného obecnstva vydržovali školský rok zaključujúcu zkušku a 14 mladíkom vystavili vysvedčenia. — Na dom katolíckeho čitateľného kruhu darovali: Jozef Bugajszky 40 a dr. Engelbert Mázy 20 korún. — V košickom praemonštratenskom gymnáziume roku 1899 zložili maturku 16. mladíci a dľa vtedy daného slubu sošli sa tieto dni, za ktorej príležitosti Krisztian Vass a Géza Horváth slúžili za spolužiakov a seba sv. omšu, pod ktorou na organe hral katecheta Rudolf Kerekes. — Minulý týždeň zúril v Košiciach zas veľký požiar a len rezkému zakročeniu hasičov pošťastilo sa ho lokalizovať. — Barnabas Bódy, farár v Gönczi, minulý týždeň slávil 25 ročné jubileum svojho vysvätenia za kňaza. Osvietený pán biskup košický poslal jubilantovi arcipastierske požehnanie telegrafične. Pri jubilarnej sv. omši prítomní boli všetci bývalí kopláni jubilanta, veda kňazov, celá obec a mnoho ľudu z okolia. Pri slávnostnej sv. omši rukovodcom jubilanta bol Ondrej Kozora pápežský protonotár, kanonik a archidiakou stoličný, slávnostnú kázeň držal Jozef Káger ukresný vicedekan. Na pamiatku zriedkavej slávnosti tejto vrele milovanému duchovnému povdační veriaci obetovali drahocenný kalich. — Michal Zapotoczky farár obce Felsőölcsvár 30. ročné jubileum svojho kňazstva 2. júla odbavoval v úplnej utiahlosti. Daj Bože dobrotivý obom jubilantom dožiť sa mnohých blahých rokov!

Chýry zo Spiša. Pri Velkej-Lomnici hrom zabil dňa 28-ho júna 18. ročného železničného strážcu On-

dreja Nagy. — V Kézmarku sa dňa 28-ho júna v noci doteraz ešte neznámi zloději do skladu veľkokupeca Felixa Kiefera slámali a tam odtiaľ niekoľko vriec múky ukradli. — V Starej-Vsi zabil hrom dňa 24-ho júna jednu kravu. — Richvaldský pán učiteľ Jozef Oravec dňa 30-ho júna slúbil vo forbašskom kostole večnú vernosť slečne Margite Kohuth, dcére tamojšieho pána učiteľa. Blahoželáme. — V Podolinci dňa 29-ho júna slúžil s veľkou slávnosťou prvú sv. omšu novovysvätený spišský kňaz Franc Jendruščík. Rukovodičom bol podolinský pán farár Franc Spiritca, kazateľom ale Ondrej Háber farár toporsky. — V Jakubjanoch veľmi pustoší medzi deťmi šarlach. Zomrelo posiaľ vyšie 40., daktori rodičia už všetky deti stratili — V Haligovciach dňa 5-ho júla v noci zhorela pila aj mlyn Neugröschla. Ešte nezná ako povstal oheň. — Vyšňolapšanský r. k. učiteľ Jozef Kovalčík vystaľoval sa do Ameriky. — V Slovenskej-Vsi vyvolili za okresného notára Arnolda Chamillu notára hanušovského. — Vo Felkej si istý Gustav Fábry sám odobral život. — V Svedléri v jednej krčme 64-ročná Maria Zvara zomrela následkom nemierného pitia pálenky. Preč už raz s tou diabolskou pálenkou! — V Richvalde sa istý 59-ročný Michal Michna gazda na šope obesil. Ten hriechny skutok urobil udajne pre do máci nepokoj. Verný kresťan nikdy nezúfa ale s Ježišom trpiť a skalopevne v Bohu doveruje!

Chýry zo Sariša. *Prešov:* V kláštore anglických mníšiek od 7. do 11. júla vydržiavané boli nábeženské konferencie pre katolícke učiteľky, ktoré po celý čas zaopatrenie a bydlisko mali zdarma v kláštore. Konferencie držal páter Jezuita. — Za klerikov (bohoslovcov) košického biskupstva pri verejnom konkurse 2. júla z tunajších žiakov prijatí boli nasledujúci: Arnold Bakajsa, Jozef Balogh, Ján Bartos, Anton Lukács Jaczkó, Barnabas Szabó, Koloman Vojtovics, Koloman Ragyák, Julius Salamon, všetci zložili matúrku s veľmi dobrým úspechom. — Sbor tunajších priemysel'nikov 18. júla usporiadal letnú zábavu v katolíckom kruhu Rákócziho. — Mikuláš Roskoványi, statkár v obci Roskovány najnovšie upozornil hospodársky spolok akým spôsobom bolo by možno rozriešiť otázku vlasských cigánov. — 1. septembra uvedený bude do života zákon ku zamedzeniu vystaľovania do Ameriky. Dľa tohoto zákona mladíci nižšie 17. rokov a prv než vojopovinnosť zadosť učinili nedostanú passy. Zarovnak nedostanú passu tí, ktorí doma ženu, deti, rodinu bez zaopatrenia nechávajú. O tomto zákone obširnejšieho dočítať sa možno v druhom článku tohoto čísla. V Amerike teraz tiež väčší pozor dávajú na vystaľovalcov ako predtým. Keď vystupujú na suchú zem v Amerike musia preukázať viacej peňazí ako prvej. Každý vystaľovalec musí platiť ročite 12 dollárov dane od hlavy. Krom toho žiadajú teraz v Amerike ešte aj istý stupeň vzdelanosti od vystaľovalcov. Len nedávno poslali zpiatky 40 vystaľovalcov bo neboli dosť vzdelaní. V Amerike neni teraz roboty pre domorodých a preto sa proti vystaľovalcom brania silou mocou. — Stolica Beszterczenaszód nariadila, že

mladikom nižšie 15 rokov na územi stolice neslobodno doháň, cigary, cigarety atď. predávať a kúriť. Podobné nariadenie malo by v celej krajine zavedeáe byť. Bolo by menej zkrpatelých a suchotinárov. — Melchior Zellenyi novovysvätený kňaz, syn kat. učiteľa v obci Szalók, vydržiaval tam prvú slávnostnú sv. omšu 29. júna. Rukovodcom mu bol Melchior Brühl prépost a farár z Héthársu, slávnostnú reč držal farár Ondrej Fenyvesházy. Mladý kňaz za katechetu poslaný je do Prešova. Podobne slávnostné primície vydržiaval 29. júna v obci Soóvár Ján Mattyasovszky, novovysvätený kňaz arcibiskupstva jágerského. Rukovodcom bol Peter Degró vice-dekan farár na odpočinku a krásnu reč držal kaplán z Prešova Michal Palyó. — Spolok katolíckych tovaryšov 4. júla vydržiaval podarenú záhavu v zahrade spolku. — Melchior *Zellenyi*, novovysvätený kňaz vymenovaný je za katechetu. — Dr. Alexander *Tóth*, direktor tunajšieho kráľovského gymnázia, ktorého poverila stolica aby napísal monografiu šarišskej stolice, dielo toto onedlho už do tlače pripraví. — *Alsószalók:* Melchior *Zellenyi* syn tunajšieho učiteľa 27. júna, slúžil prvú sv. omšu za prítomnosti početného ľudu z miesta a okolia. Rukovodcom mu bol Melchior *Brühl* prépost a farár z Héthársu, slávnostnú reč držal tunajší farár Ondrej *Fenyves*. Podobne za veľkých slávností odbavoval primície v Soóvare Ján *Mattyasovsky*, kňaz arcibiskupstva jágerského. — *Zboró* Hrozný požiar zúril tu 29. júna, ktorému padlo v obeť 6 domov s pobočnými stavami.

Ukradnuté deti. V Karloviciach tieto dni 10-ročnú dcérku tamojšieho metského staviteľa Karola Borudu chceli cigáni ukradnúť. Dievčatko sa za mestom prechádzalo. Odrazu ju napadli traja cigáni a chceli ju zavliecť do svojho voza. Dievča začalo kričať, načo jej jedon železničný strážnik pribehol na pomoc. Čoskoro pribehlo ta aj viac ľudí, ale si s cigánmi nevedeli poradiť a konečne len policia vedela s nimi poriadok spraviť. Policajti cigánov chytili a poviazali. Keď im prekutali voz, našli v ňom tri dietky, ktoré cigáni tiež ukradli. Všetky tri dietky strašne dokaličili, aby ich potom mohli posielat žobrať. Jednému dieťaťu vyklali oči, druhému zlomili ruku a tretiemu tvár hrozne pošpatili. Shrknutí ľudia sa proti cigánom natoľko pobúrili, že by ich istotne boli zabili, keby policia nebola zakročila. Dokaličené dietky umiestnili v nemocnici v Karloviciach, cigánov ale zatkli.

Prenásledovanie židov v Rumunsku. V Bessarábii ľud vzbúrili sa proti židom a proti statkárom. Posiaľ zavraždili asi sto ľudí. Židia sú vo veľkom strachu.

Oheň. Z Levoče (Löcse) oznamujú, že na pile v obci Helivágás vypukol oheň, ktorý prešľahol aj na neďaleký mlyn. Cela pila a mlyn zhorely. V obci Somod zhorel zas parný mlyn. Škoda je na obidvoch miestach značná.

Sníženie dane od vína. Ostrihomská stolica na všetky stolice upravila obežný prípis, v ktorom prosí, aby podporovaly jej prosbu, ktorú ohľadom sníženia dane od vína predostrela snemovni vyslancov. Obežník

ostrihomskej stolice sa odvoláva na to, že vinári práve následkom rozkvetu dôroby vína prišli do neprajného polohenia, lebo následkom vždy vzrastajúcej dôroby vína zpeňazenie vína stretá sa s veľkými ťažkosťami. Pre výšku potravnnej dane oddal sa ľud na veľmi mnohých miestach na pitie pálenky. Prípis nežiada to, aby daň od vína bola celkom zrušená, ale len to, aby bola snižená. Posiaľ už viac právomocností uzavrelo, že zákonodarstvu zašlú prípis podobného smyslu.

Obťaženie vystahovania. Z New-Yorku oznamujú, že americká prisťahovalecká vrchnosť, ktorá dosiaľ žiadala, aby každý cestovateľ na palube, ktorý v New-Yorku vystúpil na breh, mal aspoň 10 dollárov hotových peňazí, túto minimálnu summu teraz bez všetkého predbežného oznámenia povýšila na 25 dollárov. Pre toto sa mnohí cestovatelia museli späť vrátiť do Európy.

Nešťastie na lavičke. Z Rožňavy (Rozsnyó, stol. gemerská) píšú, že v obci Berzété manželka ženy Jána Dókuša so svojou 8 ročnou dcérkou po lávke chceia prejsť na druhú stranu rieky Šajóva a drziac dievčatko za šatočky pustila ho popredku. Matka dostala závrät, dievčatko pustila a chůda spadlo do rozvodnenej rieky. Matka chcela skočiť za dievčaťom, ale ju násilne zadržali. Mrtvolu dievčatka nižšie obce vytiahli z vody.

Päťsto neplatných manželstiev. Z Brüsselu oznamujú, že obyvateľstvo mesta Liége je od niekoľkých dní veľmi rozčulené. Pred niekoľkými rokmi socialdemokrati do obecnej rady vyvolili istého Ruffina, ktorého potom poverili vedením matrik a ktorý menovite manželstvá uzavierať. Teraz vysvitlo, že Ruffin neni Belgičanom, lež Prusom a v smysle belgického zákona nemôže právoplatné manželstvá uzavierat. Ruffin pri 500 manželstvách účinkoval čo matrikár a tieto manželstvá sú teraz všetky neplatné.

Domáci priemysel na Pohroní. Státny košíkár Karol Miškó podporovaný ministrom orby Ignáčom Darányim v obci Garamszécs (stol. zvolenská) držal naukobeh na pletenie košíkov. Na tomto naukobehu sa veľa roľníkov a robotníkov vyučilo tomuto snadno prevádzkať sa dajúcemu domácemu priemyslu. Naukobeh sa skončil s verejnou zkuškou, na ktorej usilovní robotníci dostali odmeny.

Bomba medzi čerešňami. Ruskí anarchisti sa hrozným spôsobom pomstili na jednej mladej žene Marii Barchtadse, ktorá volakedy bola členom revoluciónairej strany, ale potom oklamala svojich súdruhov. Mladá žena minulú nedeľu išla na tíflickú políciu a na ceste jeden človek jej dal krásnymi čerešňami naplnený košík. Mladá žena s radosťou prijala dar a vzala si ho do policajného úradu. Ako ale čerešne vysypala z košíka, povetrie sa od hrozného výbuchu otriaslo a výbuch v miestnosti sa nachodiacich úradníkov a utešenú mladú ženu maskutku usmrtil. Na spodku košíka pod čerešňami bola totiž bomba, ktorá vybúšila. Muž mladej ženy pred pár rokmi bol tiež podobne pochodil, lebo bol opustil revolucióarnu stranu a vláde preukazoval služby. Mladá žena potom z pomsty ponukla svoju

službu štátnej polícii a pri revolucióaroch nadobutnúť zkušenosťi teraz už používala proti nim a odovzdala polícii asi 300 revolucióarov, ktorých do jedného popravili. Teraz ale aj ju stihla pomsta revolucióarov, ktorí sa takýmto strašným spôsobom zbavili jedného veľkého svojho nepriateľa.

Telefon. Z Turč. Sv. Martina píšú, že sa ku zavedeniu tamojšieho mestského telefonu už pribrali a napriek tomu, že týmto cieľom aj zariadenie poštového uradu bude treba primerane doplniť, so zavedením telefonu prostriedkom augusta budú hotoví.

Smrť turistu. Nemecký profesor dr. Ernest Weisz na Turíce vo Vysokých Tatrách bez stopy zmizol. Ponevác ho viac expedícii posavád marne hľadalo, začali ho hľadať jeho priatelia, ktorí na čele s policajným kapitánom z Königshütte Karolom Immisom pochodili všetky tie miesta, o ktorých si mysleli, že nešťastný profesor asi tam zahynul. Po mimoriadne namáhavom hľadaní s celou istotou ustálili, že mladý profesor dňa 30. mája za hustej hmly a za prudkej fujavice bez vodiča chcel sa zpusťiť z vrchu pri Morskom oku ku Rybníku a pomýliac cestu spadol do asi 400 metrov hlbkej priepasti a na tvrdo zamrznutom úbočí sa potom sklzol na Rybníku. Jeho priatelia vydriapali sa na tie najnebezpečnejšie bralá, našli jeho klobúk a kulač, ktoré mu, keď spadol odpadaly. Mrtvolu prefessora nenašli, lebo je Rybník zčiasťky ešte aj teraz zamrznutý.

Anarchistický útok. V hlavnom meste Švédska v Stockholme spáchali odvážlivý anarchistický útok. Náčelníka pobrežie brániaceho delostrelectva generál-majóra Beckmanna v pondelok okolo polnoci jeden anarchista zastrelil v parku, ktorý leží v prostred mesta. Generál-majór, viacerí dôstojníci a veliteľ Dalgren volačo po dvanástej hodine aj so svojimi manželkami šli cez námestie Karola XII. Z húšťa v rýchlosti vyskočil jeden robotník a z revolvera viackrát strelil na spoločnosť. Jedna guľa vrazila generál-majórovi Beckmannovi do chrbta, druhá ale, ktorá bola určená veliteľovi Dalgrenovi, trafila lekára Levandera. Vrah sa po útoku zastrelil. Vrah sa volá A. Hjalmar Vang a živil sa z odpredávania časopisov. Nepoznal svoju obeť a tak o nejakej pomste ani len reči byť nemôže. Ponevác ale útočník bol členom družsiva anarchistov, má sa za to, že z príležitosti návštevy ruského cára v Stockholme anarchisti takýmto strašným spôsobom chceli demonštrovať.

Otrávil sa mäsom. V Belúši (stolica trenč.) jeden gazda zhotovil minulé dni otravu pre potkanov. Otravu v maštali sožralo jedno teľa, ktoré následkom toho vyhynulo, ale gazda nevedel, že od čoho. Mäso z teľaťa rozdelil medzi svojimi známymi, z ktorých traja už zomreli a veľa nich je ešte chorých.

Povolené lapanie rýb. Aerárny lesnícky úrad v Hrádku (Liptó-ujvár) vo všetkých svojich potokoch dovolil na udicu lapať ryby tým rybárom, ktorí sa preukážu, že majú tybársku kartu. Patričný potrebuje sa len hlásiť pri spomenutom úrade, že kedy chce lapať ryby a na to dostane písomné dovolenie, za ktoré za-

platí 1 korunu a složí 5 korún kaucie, ktorú mu ale prinavrátia.

Zadlávil ho vlak. Dňa 20. júna do Trenčína popoludní o 3. hod. 40 minútach prichádzajúci osobný vlak v blízkosti železničnej stanice Istebník (Vághidas) zadlávil jedného pastiera z Istebníka, ktorý následkom utrpených rán hneď na mieste zomrel.

Posviacka zástavy. Dobrovoľný hasičský spolok v Sučanoch (Turec) dňa 4. júla predpoludním v tamjšom rímsko-katolíckom kostole posvätiť dal svoju spolkovú zástavu. Krstnou matkou zástavy hola manželka baróna Júliusa Révayho zo Štiavničky.

Novi hospodárski zpravodajcovia. Minister orby nespálskeho obyvateľa Georga *Záthureckého* pre sv. martinský okres Turčianskej, búčskeho obyvateľa Akvillu *Hella* pre mesto Zvoten a dolnokrupinského obyvateľa Jozefa *Sztolicsku* pre trnavský okres stolice prešporskej vymenoval za hospodárskych zpravodajcov.

Skandál jednej školy. Zo Zlatých Moraviec (Aranjosmarót) píšú: Administratívny výbor stolice tekovskej vydržoval minulý týždeň mimoriadne zasadnutie, na ktorom sa zaoberal so škandálmi, ktoré sa udaly v mestskej dievčenskej škole v Kremnici (Körmöcbánya.) Administratívny výbor direktora školy Demetera Jankovszkého a učiteľa Jozefa Lówyho pre ich necudné chovanie sa oproti žiakom vyzdvihol z úradu. Proti Ferdinandovi Kokasovi za to, že škandálne výjavy v škole zamlčal a neobránil dobré meno školy, ďalej proti učiteľovi Júliusovi Lábaimu za to, že sa v izbe učiteľov v opilom stave pred žiakmi neslušne choval, administratívny výbor nariadil disciplinárne vyšetrenie. Aj proti kremnickému mešťanostovi Emilovi Palkovicsovi nariadil administratívny výbor disciplinárne vyšetrenie, lebo o pomeroch v škole panujúcich už pred rokom vedel a vzdor tomu neporobil poriadky, aby viníci boli potrestaní.

Bankár Karadordevičovcov. Z Belehradu oznamujú, že dôverník srbského kráľa Peter Lukačevič prišiel pod konkurs. Teraz uverejnil jedno osvedčenie, v ktorom hovorí, že preto nariadili proti nemu konkurs, lebo kniežatom Karadordevičovcom podpisoval zmenky, ktoré ale oni neusporiadali. Mladšiemu bratovi kráľa Petra, kniežatu Arzenovi podpísal zmenku na 1/2 miliona frankov, knieža peniaze v Belehrade vyzdvihol a odtedy sa nevrátil. Aj bratranec kráľa Petra, vyslanec v Carihrade Nenadovič stojí Lukačeviča veľa peňazí, Lukačevič sa teraz vyhráza, že pravdu verejne význa, aby srbský národ videl, že či má dôverovať takej dynastii, ktorej členovia takýmto špatným spôsobom klamú statočných ľudí. Kráľ Peter je náklonný dlžobu kniežata Georga zaplatiť, ale len tú, ktorú si knieža skutočne vypožičal. Hlavný veriteľ kniežata Georga Lukačevič, ale požaduje aj úroky dlžoby, ktoré činia 70,000 frankov.

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Krešťan-a»!**

HOSPODÁRSTVO.

Stav poľného hospodárstva.

Dľa zprávy ktorú Krajinské Družstvo Hospodárov 8. júla uverejnilo, terajšie počasie vôbec viacej osoží ako škodu spôsobí poľnému hospodárstvu. Na ktorých miestach ponosovali sa pre mnoho dáždov. tam po dáždi nasledujúce vetry len skoro vyušily pôdu. Miestami pravda hospodári pre dážde hatení sú v žatve. Pri tom ale dážde neškodily ani oziminám ani jarinám. Jačmeň, raž, ovos vôbec pekne stoja. Popravily sa aj vinice a kopaniny sú všade veľmi pekne. Ovocie je ale riedke. Jedno s druhým, úrodu tohoto roku považovať možno za *dobrú strednú*. V jednotlivých krajoch stav poľného hospodárstva je nasledujúci:

Arad. Mokré, chladné počasie veľmi dobre účinkovalo na vývin zrna, terajšie jasné a vetrivé dni prajné sú žatve.

Balassagyarmat. Jednostajné dážde hatia poľné práce. Žatvu začnú o týždeň. Okopávanie zakončili, kopaniny sú veľmi dobré. Vo viničiach robí škodu peronospora.

Baja. Predošlého týždňa mnoho pršalo, pritomne neprší. Pšenica je vôbec pekná, bude jej dosť, aj po 80 kilogr. Ovos sa popravil, lepší je ako očakávali. Raž už zkosili, dala 8—9 m. centov.

Debrecen. Žatvu začali; z čiernej zeme očakávajú z ozimnej pšenice štvrtinu obyčajnej úrody, z jarnej pšenice polovicu úrody, z piesočnatej pôdy pri oziminách a jarinách rátajú na dobrú strednú úrodu.

Győr. Raž už kosia, pšenicu ale v našom kraji začnú žať len o týždeň. O výsledku žatvy nemožno ešte zprávy podať. Stále je zamračené a často prší.

Kaposvár. Jednostajné vetry. Raž žnú, pšenica väčším dielom je ešte zelená a začnú ju žať len o jedon, dva týždne.

Kassa. Siatiny a kopaniny pekne stoja, očakávať možno dobrú strednú úrodu; žatvu ešte nezačali.

Léva. Vlažné, zamračené počasie. Potrebné by byly jasné slnčné dni. Zbožie pomaly zreje, zrno pri jarinách a oziminách je pekne, výhľady sú na dobrú úrodu.

Losoncz. Počasie je stále prajné.

Miskolcz. Lejaky sú skoro každý deň. Siatiny, raž a jačmeň sa zväčša povalily, pšenica stojí. Rátať možno na dobrú strednú úrodu.

Nagykanizsa. Po zdĺhavých prškach nastalo pohodlné počasie. Raž kosia. Pšenicu začnú žať o niekoľko dni, zrno je pekne. Kukurica, repa už dávno neboly tak pekne ako teraz. Jačmeň a ovos stoja posial dobre.

Nagyszentmiklós. Prší skoro každý deň, následkom čoho obylie nemôže dozreť a miestami hnije. Žatva v najlepšom páde začne sa len o 5—6 dni. Jariny sú pekne.

Nagyvárad. Následkom jednostajných dáždov len tento týždeň a aj to nie všade začali žatvu, bo na mnohých miestach ani oziminy este nadozrely. Vo viničiach vo veľkej miere vystúpila perenospora.

Nyiregyháza. S koncom minulého týždňa na stastie prestaly pršky a zdvihly sa ináč neprijemné veľé ale vôbec žiadané vetry, ktoré pôdu a siatiny na tolko vysušily, že sa hospodári s celou silou a bez prekážky mohli dať do žatvy. Predošlého týždňa, na viacej miestach aj ladovec narobil veľa škody.

Nyitra. Chladné, zamračené počasie s častým daždom. Siatiny následkom toho ľazko dozrievajú a na žatvu myslieť možno len v druhej palovici mesiaca júla.

Pancsova. Po dlhých prškach vyjasnilo sa konečne a v žatve pokračujú vôbec usilovne. Pšenice možno z jocha očakávať 8—9 m. centov. Kukurica stojí veľmi pekne.

Sopron. Cez deň sú veľké horúčosti, v noci ale klesá teplomer až po 10 stupňov. Obylie vzdor veľkým suchám stojí len stredne. Pšenica sa pekne vyvinula, slama je vôbec krátka. Obylie je miestami riedke. Sena bolo málo. Vinice slubujú hojnú úrodu.

Szatmár. Žatvu začali, pre jednostajné dažde ale len pomaly v nej pokračujú. Z katastrálneho holda očakávať možno úrody: pšenice 7 m. centov, raže 7.5 m. c., jačmeňa 7 m. c., kukurica pekne stojí, rátať možno na stredne dobrú úrodu.

Temesvár. Po zdľhavých prškach vyjasnilo sa konečne a nastalo pohodlné počasie. Žatvu všestranne začali.

Versecz. Po prškach cez celý týždeň trvajúcich nastalo konečne pohodlné počasie, následkom čoho začala sa žatva po všetkých stranách. Terajší teplý, pekný čas, veľmi dobre účinkuje na kopaniny.

Zenta. V žatve pokračujú. Zrno pšenice ale ešte není celkom tvrdé.

DOPISY.

Kysuce.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom obľúbenom «Krešťane».

«Pane ratuj nás, lebo hyneme!» S týmito slovami začínám tento môj dopis, lebo veru skutočne hyneme následkom zbytočných dažďov a buriiek, ktoré už mesiac trvajú na našich i tak biednych kysuckých krajoch a nielo nádeje, žeby tak skoro prestaly, ponevác obloha je ešte vždy zachmúrená a husté hmlý zavaľujú naše doliny. Tak sa zdá, že celá úroda, ktorá sa ukazovala doš obstoynou, vynde na zkazu a my hľadíme v ústrety tej najväčšej biele, lebo ani zbožie neraste, ani zemiaky obrobiť nemôžeme a tráva na lúkach bude hniť; drahota už veľé je nesmierne veľká. Jakože teda bude pozdejšie keď aj to doš málo čo sa ukazovalo na vnivoč výjde. Ovocia, vynímajúc kde tu zo pár sliviek, ktoré ešte neopadily, nebude zhola nač; paše pre statok je tiež málo a bár aj vyde na pasienok, pre dažď musí sa hladný vrátiť domov.

Potravné články nevyslovne vystupujú do ceny a

chudobný človek takmer ide od hladu zahynúť. Ešte v tomto nešťastí to jedno je šťastie, že podaktorí chodia na roboty do súseďných fabrik a odtiaľ si prinesú so pár korún na živnosť. Zo statku si veľmi nepomôžu lebo je lacný, však ale pritom mäso musíme draho platiť.

Toto je akiste trest na nás od Pána Boha preto, že sa Ho veľmi zpušťame a na Neho zapomínáme, ba čo viac, vo viere našej katolíckej sme ľahostajní; nedržíme, spolu, ale robíme medzi sebou rozbroje, roztržitosti, nepriateľstvá, nesváry, bitky; jedon druhého šudime, klameme, zdierame do deviatej kože. Pre každú maličkosť sa pravotíme a súdime, nevieme sa medzi sebou mieriť. Medzi nami panujú nesváry, trenice a nenávisť! Jedon druhého by sme v ľižičke vody utopili. Bohatý opovrhuje chudobného. Preto usilujme sa všemožným spôsobom hnev boží ukrotiť, a prosme pokorným srdcom aby dobrotivý a láskavý náš. Otec nebeský naše previnenia nám odpustil, milostivým okom svojím na nás zhlíadnul a potešil nás jasným a ľubežným slnkom, aby premoknutá zem obschla o úroda sa zveladila!

S kresťansko katolíckym pozdravom *Kysučan.*

* * *

Z Trencianskej.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto môjho dopisu v našom milom «Krešťane».

Čítal som nedávno v novinách, že nemeckí automobilisti, ktorí s Kniežatom Henrikom, bratom nemeckého cisara navštívili naše svetochylné podtatranske kraje, keď prišli do Budapeštie veľmo chválili naše cesty a obecne poriadky, jakých je vraj málo na svete. No tešili by sme sa tejto pochvale keby sa ona i na našu stolicu vzťahovať mohla. Ale Bože môj! v našej Trencianskej je veru mnoho aj zlých cestí ale aj zlých obecných poriadkov. Inej mienky by boli tí nemeckí páni čo tu boli, keby boli museli ísť s tými automobilmi ku príkladu z Čace na Staru Bystricu a odtiaľ cez Radvostku cez Lutišu na Terchovu malý Kriván si pozreť. Hej veru že by ich ináč chrby bolely jako našich pánov slúžnych, ktorí keď za tri roki sa raz ukažu do niektorej obce, žalujú sa na zlé cesty. Hja po takýchto zlých cestách veľki páni nechodia. Veru keby chodili boly by i cesty dobré, ale nie k vôli občanom. Preto ale cestovú daň každý občan platiť musí. Na toto sa ale nebere ohľad lež na to, kde jaký pán a bohatý žid býva. Vieme, že každý občan v tejto krajne má jednaké právo, jednakú slobodu a rovnoprávnosť požívať. Nuž ale v živote je to celkom ináč. Tak je to i s tými poriadkami obecnými. Veľmi by sa mylel kto by si myslel že v Trencianskej je všetko v poriadku. Vinu neskladáme na toho lebo na toho; veď vieme, že vyhovorek je doš. Tu není peňazi, tu zas to neide odrazu, k tomu treba čas. A skutočne u nás, kým sa čo prevede to potrvá roky, a koniec všetkého je; mnoho popísaného papiera a v skutočnosti nič. Lud sa pono-

suje i na zlé cesty i na zlé obecné poriadky; ponosuje sa nie len že veľkú daň platí keď ale čo chce prekonať to dlho trvá a s veľkými útratami je spojené. Beda sa do pravôt pustiť, bo páni fíškali také kontá robia, že človekovi je až teplo, keď si na to pomysli. — No ale stroja sa nás s telefonom spojiť; a to takým spôsobom — že tak služnovské jako aj notárske úrady spojené budú s uradom viceispánskym. Ten telefon sa pravda len v uradných veciach má potrebovať, lež veľmi dobre sa dá s telefonom kontrollovať aj to či sú páni uradníci, slúžnovci, notári na určitú hodinu v kancelariách. Nadevšetko potrebný bude ten telefon pri ablegátskych voľbách, ktoré ako sa zdá neni sú ďaleko. No bude to hrmotania a hallóvania!... A čo toto pomôže chudobnému ľudu? Veru ten telefon mu nič nepomôže, ba mu zas len nové farchy spôsobí. A preto dobre bude, keď obce nepřijmu ten telefon. Zili sme bez neho v biede a bez útrať, môžeme tak aj ďalej žiť. Pre úrady nech si štát zaopatri telefony. Občania potrebujú dobrý poriadok a dobré cesty po obciach, nie telefony. Občania žiadajú pravdu, spravodlivosť. Občania žiadajú rýchle a spravodlivé pokračovanie v obecných záležitostiach. Občania žiadajú aby užernici, zdierači a jejich pomahači prisne trestaní bo a keď treba aj z dedín vypúdeni boli. Vtedy bude poriadok v obci, keď predstaveni, za ľud a nie pre svoje brucho budu povinností obecné konať s tým umyslom, aby obec prekvitala, nie ale aby mravné a hmotné upádala.

* * *

Zo Spišskej Magury.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Kreštane».

Na vedomie dávam mojím milým krajanom, že Krajinský Katolícky Uhorský Školský Spolok magurské zastupiteľstvo Gazdovského poisťujúceho (asekuračného) Spolku, haligovskému rímsko-katolíckému pánu učiteľovi Jánovi Lojkovičovi sveril. Milí Magurčania! zvláštne ktorí nie veľmi ďaleko bývate od Haligoviec, dajte si vaše domy, vaše zbožie u tejto čisto kresťanskej spoločnosti, teda u vyš spomenutého pána učiteľa assekurovať. S tým podporujete dobrú vec, s tým prispějete ku ľahšiemu udržaniu, zachovávaní našich náboženských škôl, lebo tá spoločnosť značnú čiastku svojho dôchodku venuje Krajinskému Kat. Uhorskému Školskému Spolku, ktorý má za cieľ: udržanie, zachovávanie katolíckej školy, na čom každý katolík zo všetkej sily má pracovať, bo katolícká škola je sestra kostola.

S kresťanským pozdravom

Bojovník za kresťanské zásady.

Odkazy redakcie.

Alfonzko P. Tých medvedov sme dostali. Ďakujeme za rozpomienku.

S. K. K. V budúcom čísle istotne. Ráčte sa prosím častejšie rozpomáť na nás.

S. P. M. B. Snáď vám dačo chybi, že už od dávna nič o vás nečúvať.

B. L. P. Najzdravší nápoj je čerstvá voda. Kto pije pálenku ten nežije dlho.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 10. júla.

Uradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica*: tisská K 31·90—33·40, stolnobelohradská K 31·65—33·10, peštianska K 31·80—33·25, banátska K 31·85—33·30. — *Raž*: prvotriedna K 20·10—20·20, druhotriedna K 19·90 do 20·40. — *Jačmeň*: prvotriedny K 17·40—17·80, druhotriedny K 17·00—17·30. — *Proso*: K 18·00 do 20·00. — *Ovos*: prvotriedny K 18·40—18·80, druhotriedny K 18·00—18·30. — *Kukurica*: K 15·65—15·85. *Repica*: K 31·50—32·50.

Múka pšeničná :

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	25·10	24·70	24·30	23·90	23·50	22·90	21·70
		č.	7	7½	8		
		K	20·40	17·60	8·60		

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Drobné otruby: K 7·10, hrubé K 7·20.

Strova: fazuľa obyčajná biela K 21·50—22·50, fazuľa strakavá K 15·50—16·00. — **Hrach**: nelúpaný, čistý K 28·00—33·00, lúpaný K 24·00—51·00. — **Šošovica**: čistá K 30·00—50·00. — **Konopné semä**: K 18·00 do 19·00. — **Mak**: K 57·00—58·00. — **Rasca** (kmín): Kor. 110·00—112·—. Všetko po 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 170·00—171·00, vidiecka K 000·00—000·00.

Slanina: mestská 4-kusová K 140·00—141·00, 3-kusová K 148·00—149·00. vidiecka K ———— za 100 kilogr.

Datelinové semä: Červená datelina K 130·00—135·00, lucerna jasnozrná K 130·00—140·00 za 100 kg.

Lekvár: srbský (z r. 1908.) K 18·50—19·25, bosenský (z r. 1908.) K 22·00—23·00 po 50 kilogr.

Slivy: (z r. 1908.) bosenské (100 kusové) K 8·50 do 9·00, (z r. 1908.) srbské (100 kusové) K 8·00—8·50 po 50 kilogrammoch.

Spiritus: Rafinovaný odaný vo veľkom 173·50 do 174·52. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 48·00—49·00.

Petrolej: Fiumánsky krištálový K 35·00, fiumánsky White-Star (***) K 29·00 za 100 kilogr.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 5·20—5·50, žlté K 6·80—6·80 za 100 kilov.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 80·00 do 80·50, kockový K 82·00—, žltý K 80·00—80·50 za 100 kilogr.

Vajcia: prima uhorské K 97—98, od Tisy K 95—96, sedmohradské K 94—95 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 2·60—2·80, k vareniu K 1·60—1·90, syr 10—12 h., všetko v kilogrammoch vo veľkom.

**Neváhajte, keď vás hlava
bolí lež potrebujete hneď**

Beretvás-pastille

ktoré za desať minút zastavia najtuhšie
migrén-hlavy bolenie. — **Gena K 1,20**
Lekármi odporúčaný liek.

K dostaniu v každej lekarni!

Dorába Tomáš Beretvás, lekárnik Kispest. Pri 3 škatulkách zasielka franko.

Lacné české perie.

5 kilo : nové tmavé driapané kor 9'60, lepsié 12 kor.
Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor.
Biele ako snáh mäkké ak páper, driapané 30 kor. 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zamenenie a nazpät prijati je pod touti vynimkou dovolené jesti sa poštoré útraty vynahradia. — Benedikt Sachsel, Lobes Nr. 135 (pošta Pilsen Cechy.)

**Oznamy prijíma
administracia**

'Kreštan'

■ ■ Budapest, ■ ■

Szentkirályi-u. 28.

Singerové

šijáce stroje ku každému cieľu pri garancii. Zarovnak aj viborné mluviace stroje a dasky k dostaniu najlacnejšie u

**Josefa Haban
mechanika**

v Budapešti Almásy-tér 14.

Obrázkový cenník na ziadost zdarma.

Za čistotu 30.000 korún záruka.

Pokusy viac stoje
ako skúmanie

Pečlivé skúmania

dokázaly, že Schicht jeleň mydlo v každej teplej, alebo studenej, tvrdej, alebo mäkej vode chytrá a veľmi sa pení; ľahko siakne do látky, rýchlo rozpúšťa špinu, bez toho že by látke čo najmenej škodilo. — Schicht jeleň mydlo je

úplne čisté a slobodné každej škodnej hmoty; cez desať ročia dorába sa zo stejno dobrej hmoty. Upotrebenie jeho ku každému čisteniu, dla návodu zdravého rozumu usporuje v každej domácnosti vela času, práce a peňazi. 3

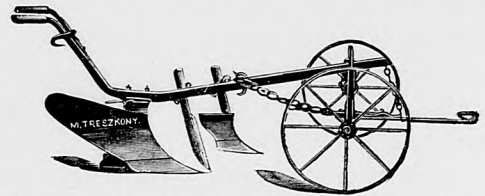

**Pri objednavkách na naše ohlasy, prosíme
odvolávať za vždy na náš časopis.**

Páni hospodári!

Ntreba vám viacej hospodarske stroje z cudzini alebo od firmam nám nepriateľských drahšie kupovať, lebo moje výrobky, dosiahly značnej dokonálosti. — Odporúčam svoje najnovšie:

Mlát'ačky s ocelovými guľčkovými ložiskami, ktoré idú o polovicu ľahšie, než ktorékoľvek iné. Zentúre dla najnovších modellov. Zlepšené rajtáre. Výborné sečkovice amerického systému. Triery. Strúhadlá na burgyňu. Strotovníky na zrno. Stroje na siatie. Pluhý, brány. Stroje na rezanie kapusty. Mačkadlá na syr, borievky a na hlynu. Zelezné mangle na prádlo, decimalne váhy a stroje na lámánie stromovej kóry.

== Cenniky zašlem na žiadost' zdarma a franko. ==

Michal Treskoň,
fabrikant hospodarsky chstrojov v Bytči
(Nagy-Bicsce).

Zalúdok

posilňujúci, trovenie podporujúci, napínanie k uláveniu zastavujúci, vlídne a istotne pôsobiaci liek sú Fellerové, a istotne pôsobiaci liek sú Fellerové, a istotne pôsobiaci liek sú Fellerové. Treba objednat u Eugena V. Feller Stubica Kostolná u. 18. (stol. Záhreb.) **Karlík.**

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lacné perie na postel!

1 kg. sivé drápané 2 K, ľedšie 2 K 40 h.; polbiele 2 K 80 h.; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg. veľmi fajne, ako snáh biele, drápané 6 K 40 h.; 8 K.; 1 kg. páperie, sivé 6 K.; 7 K.; biele fajnové 10 K.; naj-fajnejšie páperie z prs 12 K. — Pri oblednani 5 kg. franko. —

Hotové posteľe z hustej tkany červeneho, modrého, bieleho alebo žitého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá 118 cm. široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 58 cm široký, naplnený novým, sivým, veľmi trvácim perim 16 K.; polpáperie 20 K.; páperie 24 K.; jednotlivé periny 10 K., 12 K., 14 K., 16 K. podhlavky 3 K., 3 K 50 h., 4 K. Vývoz s postovon dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo navrat dovolené. Za nezodpovedné návrat peňazi. **S. Benisch v Deschenitz** číslo 826. Böhmerwald. Cenniky franko zdarma.

Kto žiada požičku?

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V., Géza-u. 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomozeno stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeno farchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. Požičky sa dávajú do polovice hodnoty majetku. Keď dlžník poriadne platiť, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. Pri parcellovani na pomoci je v každom ohlade. Ustav na jednoduchý list bár komu ochotne odpoveda.